

OB SKORAJŠNJEM RAZPUSTU ITALIJANSKEGA PARLAMENTA

Volitve: preizkušnja za sredinsko-levičarsko politiko

Novi zbornici bosta izvoljeni 28. aprila - Glavne značilnosti sedanjih zakonodajne dobe - Italija se nahaja pred važnimi odločitvami

Kot vse kaže, bo predsednik republike v ponedeljek, 18. t. m., podpisal odlok o razpustu poslanske zbornice in senata, s čimer se bo zaključila tretja zakonodajna doba v povojni zgodovini Italije. Ker je parlament pred kratkim delno spremenil 60. člen ustave in določil enako mandatno dobo (5 let) tako za poslansko zbornico kot senat, bodo pri bližnjih državnozborskih volitvah izvoljeni člani obeh zbornic.

Po razpustu parlamenta bo ministrski svet s posebnim sklepom razpisal nove volitve. Ustava določa, da se zbornici izvoli ta najkasneje 70 dni po razpustu, kar pomeni, da bodo volitve konec aprila (najbrž 28.).

Glavna značilnost zakonodajne dobe, ki gre h kraju, prav gotovo obstoji v poskusu, da se pritegne k neposrednemu vodstvu države Italijanska socialistična stranka, se pravi politična sila, ki je skupno s komunisti dolga leta vodila najodločnejšo opozicijo proti vsem dosedanjim vladam, katerih steber je tvorila Kršč. demokracija.

Poskus se je po dolgih pripravah začel, kot znano, izvajati, ko se je pred približno letom dni sestavila sredinsko-levičarska vlada, katero so v parlamentu podprli tudi socialisti, čeprav niso v njej imeli nobenega predstavnika. Zaradi novega zavezištva so iz vlade izpadli liberalci, ki so v skoraj vseh prejšnjih vladah zavzemali odgovorna mesta.

OBTOZBA IN ZAGOVOR

Sodelovanje socialistov z ostalimi vladnimi strankami je omogočil skupen delovni program, ki je predvideval vrsto reform na raznih področjih življenja države in nekatere teh preosnov so se tikale tudi samega ustroja države.

Za izvedbo nekaterih teh reform (podražavljenje elektrarn, enotna šola) sta vlada in parlament v tem času že izglasovala ustrezne zakone. Če bi sodili samo po zunanjih znakih, bi pa lahko rekli, da je novi kurz italijanske notranje politike prav v zadnjem času obtičal na mrtvi točki. Socialisti trdijo, da je tega stanja kriva Kršč. demokracija, ker ni hotela izpolniti vseh obveznosti, ki izhajajo iz dogovorjenega programa. Gre v prvi vrsti za vprašanje samoupravnih dežel, za ustanovitev katerih bi moral že sedanji parlament izglasovati potrebne zakone. Po 131. členu ustave je vsa država razdeljena na 19 dežel (od teh jih je 5 s posebnim statutom). Od te toč-

ke programa je bil izveden le tisti del, ki zadeva deželo Furlanijo-Julijsko krajino.

Kršč. demokracija priznava, da ta del programa ni bil izveden po njeni krivdi, a v svojo obrambo navaja predvsem sledeči razlog. Socialisti — pravi — se pred izglasovanjem zakonov o ustanovitvi dežel niso hoteli obvezati, da ne bodo sestavljali deželnih vlad skupno s komunisti.

TAKTIČNA POTEZA

V tej zvezi je treba pojasniti, da sredinsko-levičarska politika ni po mnenju demokristjanov le eno izmed sredstev, ki posredno ali neposredno omogoča sodelovanje delavskih množič, organiziranih v socialistični stranki, pri vodstvu države, temveč tudi eno izmed najbolj učinkovitih sredstev za osamitev komunistične stranke in ošibitev njenega vpliva ter udarne moči.

Vse pa kaže, da razlogi, v zvezi z zastojem sredinsko-levičarske politike navajajo tako demokristjani kot socialisti, držijo le določene mere. Resnični in glavni vzrok današnjega stanja najbrž obstoji v tem, da se hočeta obe stranki pri bližnjih državnozborskih volitvah predstaviti volivcem s svojim samostojnim programom, ker računata, da bosta na ta način lažje ohranili

število svojih volivcev in ga po možnosti še povečali. Računata nadalje, da bosta tako učinkoviteje odbijali napade, ki bodo med volilnim bojem prihajali tako z desnice kot skrajne leve.

GOSPODARSKI POLOZAJ

Kar zadeva splošno gospodarsko stanje v državi, ni mogoče trditi, da so se uresničile napovedi konservativnih političnih krogov, češ da bo sredinsko-levičarska politika povzročila zastoj v italijanskem gospodarskem razvoju. V letu 1962 se je namreč narodni dohodek povečal za 6 odstotkov, tako da je porastek višji od tistega, ki so ga zabeležili v desetletju 1950-1960. Tudi proizvodnja ni lani pokazala zastoja, saj se je njen pokazatelj, ki je leta 1961 bil 197,2, povzpел lani na 215,8. Tudi brezposelnost se je lani zmanjšala. Po podatkih Osrednjega statističnega urada se je število brezposelnih, ki je leta 1959 znašalo 757 tisoč, zmanjšalo v letu 1962 na 352 tisoč.

Za časa sedanje vlade so sicer nastali tudi nekateri negativni pojavi, kot na primer splošno naraščanje cen in podražitev življenjskih potrebščin, kar pa je po mnenju odgovornikov sedanje vladne politike odvisno od činiteljev, ki nimajo zveze s sredinsko-levičarsko vlado.

Pomanjkljiva zakonodaja

Kot zadnje značilnost v zadnjem delu te zakonodajne dobe omenjamo stavkovno gibanje. Saj menda ni bilo kategorije delavcev in nameščencev, ki bi ne bila napovedala stavke, da bi dosegla povišanje prejemkov in izboljšanje delovnih pogojev.

To je sicer razumljivo, saj je spričo splošnega gospodarskega napredka naravno, da so pri njem soudeleženi tudi tisti, ki so s svojim delom pripomogli k temu napredku.

Kar zadeva sindikalno področje, pa je treba ugotoviti, da nastajajo mnoge težave tudi zato, ker ni ustrezne in popolne zakonodaje. Po 39. členu ustave so le registrirane sindikalne organizacije pristojne, da sklepajo kolektivne delovne pogodbe, katerih sklepi so obvezni za vso prizadeto kategorijo delavcev in delodajavcev. Takšnih pogodb pa današnji sindikati sploh ne morejo sklopiti, ker manjkajo zakoni, ki bi omogočali izvajanje 39. člena ustave.

Vlada je sicer prejela pooblastilo, da sme izdati zakonske odloke, po katerih so posta-

le nekatere kolektivne pogodbe obvezne za vse delodajavce in delavce, na katere so se te pogodbe nanašale, toda ustavno sodišče je razsodilo, da je takšen postopek nezakonit. Zaradi tega je celotno vprašanje ostalo pravzaprav še vedno nerešeno. Njegova uraditev pa bo v glavnem odvisna od bodočega političnega razvoja v državi.

Spričo razvoja, ki se prav v zadnjem času kaže na sindikalnem področju, pa se ni mogoče braniti vtisa, da se nekatere stavke uporabljajo tudi kot sredstvo v političnem boju proti sredinsko-levičarski vladi, kar lahko ima svoje posledice pri bližnjih državnozborskih volitvah.

Italija se vsekakor nahaja pred važnimi dogodki. Prihodnje volitve bodo namreč za odgovornike sedanje politične smeri huda preizkušnja, ker bodo verjetno odločile, ali se bo sredinsko-levičarska politika ohranila in utrdila ali pa za vselej propadla. In v znamenju te politike se bo v glavnem vodil tudi volilni boj.

RADIO TRST A

NEDELJA, 17. februarja, ob: 9.00 Kmečka oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15: Oddaja za najmlajše: »Zlata ptica«, pravljica (Desa Kraševac). Igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem: Zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice; 12.15: Vera in naš čas; 14.30: Sedem dni v svetu; 14.45 Ansambel »Tamburica«; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 18.30 Obisk v naši diskoteki: »Prof. Julij Pavletič« (Humbert Mamolo); 21.00 Iz slovenske folkloze: »Pratika« (Niko Kuret); 21.30 Sodobna simfonična glasba.

PONEDELJEK, 18. februarja, ob: 12.00 Iz slovenske folkloze: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Sopranistka Zlata Gašperšič: Na sporedu so samospevi Marijana Lipovška; 18.30 Folklorni motivi v simfonični glasbi (Gojmir Demšar); 19.00 Radijska univerza: Aljoša Vesel: Avtomobil »Organizacija avtomobilske tovarne. Njeni direktivni in izvršni organi«; 20.30 Renzo Rossini: »Pohod nedolžnih«, opera v treh dejanjih;

TOREK, 19. februarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Johannes Brahms: Pesem rojenic, op. 89 za mešani zbor in orkester; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih - Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (Vladimir Levstik - Josip Tavčar); 21.30 Koncert violinista Dina Ivicевичa in violista Alda Bellija: Jakovlevič-Shebalin: Sonata za violino in violi, op. 35; Pavle Merku: Sonata za violino in violi, op. 3; 22.00 Obletnica meseca: Rado Bednarik: »Evropa pred 200 leti — mirovni pogodbi v Parizu in Hubertusburgu«.

SREDA, 20. februarja, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 18.30 Italijanski sodobni skladatelj; 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Hči Mate-Hari«, radijska drama (Ezio D'Errico - Jadviga Komac). Igrajo člani RO; 22.00 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja: »Glasba v Rimu v 17. in 18. stoletju«.

CETRTEK, 21. februarja, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih - Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (Vladimir Levstik - Josip Tavčar); 18.00 Italijanščina po radiju; 19.00 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu (dr. Janko Jež); 20.30 Simfonični koncert - Približno ob 22.00: Svet Umetnosti: Filibert Benedetič: »Arhitektonski problemi Benetk«.

PETEK, 22. februarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.30 Tržaški skladatelj »Mirca Sancinova« (Dušan Pertot); 19.00 Radijska univerza: Widar Cesarini Sforza: O pojmu pravice in njegovi zgodovini: »Platon in Utopija«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Iz pesniških gajev: »Iginio Ugo Tarchetti« (dr. Janko Jež).

SOBOTA, 23. februarja, ob: 12.00 Po širnem svetu; 13.30 Plošče prvič v oddaji; 14.40 Jugoslovanske ritmične popevke; 15.30 »Gospa ministrice«, veseloigra v štirih dejanjih (Fran Albrecht - Mirko Javornik). Igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesolinem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Družinski obzornik; 20.40 Komorni zbor iz Celja; 21.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič).

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 17. februarja, NEDELJA: 2. predpostna
- 18. februarja, ponedeljek: Simeon
- 19. februarja, torek: Miroslav, Rado
- 20. februarja, sreda: Leon
- 21. februarja, četrtek: Eleonora, Irena
- 22. februarja, petek: Marjeta
- 23. februarja, sobota: Marta, Bogdan

Izdaja Konzorčij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Ukrajinski metropolit v Rimu

Ze v Trbižu so se na postaji spraševali, kdo sta skrivnostna potnika v vozu iz Moskve, ki nosita kolar nad svetno obleko. Bolj in bolj ko se je vlak bližal Rimu, se je večal glas, da sta tista dva neznanca visoka cerkvena dostojanstvenika, ki sta prišla iz Moskve; suhi in visoki gospod, da je prišel iz sibirskih ječ.

Naslednji dan se je po Rimu raznesla novica; da je papež sprejel v posebni avdijenci Lvovskega nadškofa Josipa Slipyia, ki ga je Hruščev nenadoma pomilostil; njegov spremljevalec je pa bil vatikanski diplomat msgr. Willibrands. Papež se je kar razjokal, ko je objel starega ukrajinskega metropolita, ki je 18 let prebil v sovjetskih ječah in je bil nazadnje ves bolan deportiran v Mihalovo v osrednjo Sibirijo. Sovjetska vlada mu je ponujala moskovski patriarhat, če se odreče Rimu. A nadškof ni klonil. Končno je pa kar iznenada prišla pomilostitev iz ječe.

Msgr. Slipyi se zdaj nahaja v opatiji Grottaferrati. Časnikarji si prizadevajo, da bi prišli do njega in kaj izvedli. On pa je vse, kar je imel povedati, že pojasnil v enournem sprejemu pri sv. očetu. Ves zapadni svet je pa nadškofova oprostitev zaprepastila kot morebitna znanilka boljših zuna-

njih odnosov med sovjetsko vladavino in Vatikanom. Toda to so samo ugibanja. Govori se, da bo nadškof Slipyi, ki je toliko pretrpel za vero, povzdignjen do karcinalske časti.

Po zadnjih vesteh iz Češke se sliši, da namerava baje praška vlada izpustiti iz konfinacije nadškofa v Pragi msgr. Berana in še dva druga prelata.

Prekop Benetke-Padova

Italijanski gospodarski krogi imajo že dolgo let v načrtu prekop, ki bo vezal Jadransko morje preko Milana do go njeitaljskih jezer. Vožna cesta bo velikanskega pomena za gospodarski razvoj Padske nižine. Prvi del prekopa bodo začeli graditi že julija meseca. Segal bo od Benetk do Padove. Po prekopu bodo mogle pluti ladje s 1350 tonami nosilnosti. Stroški samo za ta prvi del velike vodne ceste so proračunani na 7 milijard in pol. Večino bo dala država, eno milijardo bodo pa prispevale občine, skozi katere bo tekla prekop.

NA KENNEDYJEV RAČUN

Enajst vodilnih članov republikanske stranke je v ponedeljek nastopilo v zbornici proti predsedniku Kennedyju. Očitali so mu nesposobnost v zunanji politiki, češ da je omajal trajno prijateljstvo Združenih držav do Velike Britanije, Francije in Kanade. Na njegov račun mečejo tudi poslabšanje odnosov do Portugalske, ker so ZDA mirno gledale priključitev Goe k Indiji. Nadalje, da je predsednik zakrivil nesporazum z Nizozemsko, ker se ni postavil v obrambo njenih pravic na Novi Gvineji. Skratka, pravijo republikanci, Kennedyjeva vlada ustvarja vedno več mednarodnih trenj in si ne zna ohraniti prijateljev.

Pri vseh teh obtožbah pa ne smemo pozabiti, da izhajajo iz vrst Kennedyju nasprotno republikanske stranke.

Število raste

Število zemeljskih prebivavcev se kljub vojnem in boleznim neprestano večja. Po računih Organizacije združenih narodov bo že v dveh letih tri milijarde ljudi na svetu.

V zadnjem desetletju 1950 do 1960 se je človeštvo pomnožilo kar za eno petino. Narastlo je za 450 milijonov ljudi. Nad 60 odstotkov prirastka izhaja iz azijskih dežel. Najbolj plodoviti so danes zapadno-afriški narodi. Pri njih pride na tisoč ljudi 53 rojstev, v evropskih čeželah pa komaj 22. Ni torej prazna beseda, da bo najprej rumeno pleme prevladalo na svetu, potem pa črno.

TUDI TA...

Mrzlica vedno bolj naraščajočega oboroževanja je zajela tudi malo republiko Andorro v Pirenejskih gorah. V tej baskovski republici živi 6500 prebivavcev. Imajo seveda tudi svojo armado, ki šteje celih — deset mož. Svet starešin je pa prejšnji teden sklenil, naj se to število pomnoži na 16 vojakov. Odobril je tudi proračun »vojne« ministrstva, ki znaša 300 peset ali 3200 lir. Denar se porabi samo za naboje pušk. Streljajo pa samo ob paradi za velikonoc. Srečna dežela!

Peronizmu raste greben

V Buenos Airesu so se pred nekaj dnevi zbrali zastopniki argentinske konfederacije dela na občni zbor. Pri volitvah so peronisti dobili vsa mesta v izvršnem odboru in v glavnem tajništvu, predstavniki 32 desničarskih vladnih in 16 socialistično-komunističnih sindikatov pa niti enega.

Novo vodstvo je v posebni izjavi ostro obsodilo gospodarsko politiko državnega predsednika Guida. Zahteva, da vrne vlada sindikatom vsa poslopja, katera jim je vzela po Peronovem padcu in da se dovoli politično udejstvovanje Peronovi stranki, kakor tudi levičarjem. Kongres se je izrazil tudi proti vladni zunanji politiki, ki se naslanja na ZDA.

Sanjarije

Nikita Hruščov je sprejel prejšnji teden kanadskega časopisnega založnika Roya Thomsona v dve uri trajajoči avdijenci. Thomson, ki izdaja veliki dnevnik »Sunday Times« z rusko prilogo, se mudi v Moskvi s skupino 170 angleških gospodarstvenikov.

V razgovoru s Thomsonom je Hruščov označil združenje obeh Nemčij kot golo fantazijo in prazne sanje. Rekel je, da se združitve Nemcev boje vse zapadne velenile. S to izjavo ie sovjetski vodja povedal čisto resnico. Dodal pa je, da vidi možnost rešitve nemškega vprašanja v ločenih mirovni pogočbah z zapadno Nemško zvezno republiko in z vzhodno Demokratično republiko. V pogodbe pa bi po njegovem mnenju morali dodati pripombo, da bodo države podpisnice mirovni pogočb, podpirale združitve Nemčije le pod pogojem da se bo ljudstvo obeh republik izreklo za enotnost.

Iz razgovora ie Thomson tudi posnel, da Hruščov ne misli podpisati kake ločene mirovne pogodbe z vlado v Pankowu.

Revolucija v Iraku

Na tleh starodavne Mezopotamije, v Iraku, so se prejšnji teden nižji častniki in študentje uprli državnemu načelniku generalu Abdel Karim Kasemu. Po hudih policijskih bojih, v katerih je padlo na obeh straneh nad 5000 bojnikov, so revolucionarji zasedli palačo vojnega ministrstva, ujeli Kasema in ga po kratki obravnavi ustrelili. Vlado je prevzel general Abdel Salam Aref, ki ga je Kasem svoj čas obsodil na smrt.

Zgodovinska usoda v Iraku zahteva zob za zob. Kasem je poleti 1958 strmoglavil kralja Fejsala II. Starega političnega voditelja Nuri Saída je ukazal linčati. Zdaj je pa Kasema doletela skoraj podobna smrt. Ko je prevzel vladno, je Kasem priznaval vse pravice evropskih petrolejskih družb na državnem ozemlju. Polagoma se je pa začel odmikati in je proglasil politiko nezvezane nevtralnosti. Na tiho se je začel opirati na komunistično stranko, ki je v

ostrem nasprotju s socialistično »baath«. Zato sodijo nekateri opazovalci, da je nova revolucija v Bagdadu naperjena proti komunistom in da jo počepira Iraq Petroleum Company, ker se je bala, da bi ji Kasem odvzel privilegije pri izrabljanju naftnih vrelcev. Ne smemo namreč pozabiti, da se pretaka po iraških cevovodih vsako leto nad 49 milijonov ton nafte. Prav to tekoče gorivo je poglajlo v tek novo revolucijo v Iraku. Poleg petrolejskih družb ima svoje prste vmes tudi egiptovski Naser.

Novo vladno je do danes priznalo že 25 držav, med temi tudi ZDA, Sovjetska zveza, Italija in Jugoslavija. Po zadnjih poročilih pa ne vlada še popoln mir ob Tigrisu in Evfratu. Nekateri vojaški oddelki na severu se še upirajo novi revolucionarni vladi.

V pojasnilo bravcem navajamo še nekatere podatke o državi, ki bo zaradi bogatih petrolejskih vrelcev imela še veliko vlogo v bodočnosti. Irak meri 440 tisoč kvadratnih kilometrov in ima okrog 7 milijonov prebivalcev, arabskih nomadov. Manjšine so Kurdi (16%), Perzijci (3%) in Turki (2%). Po veri so muslimani. Sedemindeset odstotkov dežele je sama puščava. Med rekama pa uspevajo bujni nasadi dateljev, ki znašajo 80 odstotkov svetovne proizvodnje. Še večja gospodarska postavka se pa vrelci nafte okoli Kirkuka, Mosula in Basre.

Do leta 1917 je Irak ali Mezopotanija spadal pod Turčijo, potem je postal britanski mandat. Leta 1932 so oklicali samostojno kraljevino pod angleškim vplivom.

Spremembe v parlamentu

V četrtek je tudi rimski senat izglasoval predlagano spremembo parlamenta in senata. Po novi postavi se bo število poslancev zvišalo na 630, število senatorjev pa na 315. Te številke se za dalj časa ne bodo spremenile. Druga posebnost novega odloka je znižanje poslovne dobe senata na pet let. Obe zbornici bosta imeli enako dolgo legislaturo in se bosta isti dan razšli in tudi na novo volili.

Čombe na potovanju

Bivši predsednik Katange, bogati in dvojni Čombe, je v soboto priletel iz Afrike v Pariz. Spremljala ga je mlada in lepa gospodična ter njegov telesni varuh. Črni politik je izjavil časnikarjem, da je prišel v Francijo, ne da bo delal politiko in ustvaril protivladno proti Kongu, marveč da si bo zdravil oči. Še bolj važna je pa njegova pot, je rekel, v Švico. Odpotovati mora na pregled k nekemu specialistu, ker ga že več časa močno boli trebuh.

OGROMNO MINISTRSTVO

Število ministrov skoro po vseh državah stalno narašča, ker se pač širi delovno področje in se državne uprave vedno bolj specializirajo v različne panoge. Najbolj številno ministrstvo med vsemi državami na svetu ima pa gotovo Sovjetska zveza. Doslej je imela 76 ministrov. Prejšnji teden se je pomnožilo že za dva člana. Ivan Grišmanov je postal predsednik Državnega stavbnega odbora, Mihail Posohin pa glavni arhitekt Moskve.

Smrt velikega znanstvenika

Pred dnevi je umrl v Minneapolisu v Združenih državah svetovnoznani raziskovalec stratosfere Jean Felix Piccard v 79. letu starosti. Umrl je znanstvenik je brat dvojček profesorja Augusta, ki se je proslavil s svojimi raziskovanji v morskih globinah.

Prvi polet v značne višave je naredil skupaj z bratom že leta 1931. Dosegla sta višino 16.300 metrov. Dve leti pozneje se je pa Jean povzpel 17 kilometrov visoko. V balonu ga je spremljala tudi njegova žena, mati treh otrok. Leta 1952 je Piccard zgradil poseben balon v obliki grozda. Dal mu je ime Pleiades II. in je upal, da bo prišel 30 kilometrov visoko ter da bo od blizu mogel opazovati planet Mars in ugotoviti, ali so na njem živa bitja. Polet pa ni uspel. Kljub temu so si pa znanstveniki edini, da bi brez Piccardovih aeronavtičnih raziskovanj ne bili mogoči poleti v osvetje.

MESARJI PRED SODIŠČEM

Pred kratkim se je začela v Rimu razprava proti 111 mesarjem, ki so obdolženi, da so z vbrizgavanjem kemičnih snovi »osveževali« meso. Za tolikšno število obtožencev so morali izprazniti največjo dvorano v sodni palači. Pri prvi razpravi so vsi obtoženci zanikali krivdo; eni z izgovorom, da niso poznali kemičnih sestavin kot škodljive; drugi pa, da se jih sploh niso posluževali. Čudno je pa le, da je tisto nedolžno meso mnogim družinam pokvarilo želodce.

—0—

Literarni „Anschluss“

Antologija literarne proze, ki je pred kratkim izšla v Zahodni Nemčiji, je izzvala ostre proteste in kritiko v avstrijski javnosti. Gre za kritiko antologije, ki je izšla pod naslovom »Nemška povest«, in kritika se nanaša v glavnem ravno na ta naslov. V avstrijskih kulturnih krogih očitajo, da so privzeli ta naslov, čeprav so v njej objavljena tudi mnoga dela avstrijskih in ne švicarskih književnikov. Dunajski »Kurier« ironično piše: »V knjigi najdemo novele tako imenitnih predstavnikov Nemčije, kot so na Dunaju rojeni Arthur Schnitzler, prav tako na Dunaju rojeni Hugo von Hofmannsthal, Celovčan Robert Musil, Dunajčan Herman Broch, v Pragi rojena Franc Kafka in Franc Werfel itd. Kritike poudarjajo, da ne gre za neki literarni separatizem, ampak za dejstvo, da je antologija kratko malo izvedla literaren »Anschluss«, ker književniki tako v Avstriji kot v Švici, pišejo tudi v nemškem jeziku, iz česar pa še ni mogoče zanikati samostojne literaturo v teh deželah. Kritiki pravijo, da bi se lahko naslov knjige morda glasil »Povesti v nemščini«, ne pa pod sedanjim naslovom, češ da je politično izzivalen.

S TRŽAŠKEGA

Opčine:

PRERANA SMRT

V četrtek zjutraj je po krajši, mučni bolezni umrla v tržaški bolnišnici gospa Edica Starc, soproga zdravnika dr. Milana Starca. Vest o njeni prerani smrti — bilo ji je komaj 35 let — je globoko presunila vse, ki so jo poznali.

Ob prerani smrti zveste življenjske družice in vzgledne ter skrbne matere izrekajo prijatelji in znanci dr. Milanu Starcu, trem nedoraslim otrokom in ostalim sorodnikom globoko občuteno sožalje. Dragi pokojnici pa naj sveti večna luč.

—0—

Izrazom sožalja se iz srca pridružujeta tudi uredništvo in uprava Novega lista.

Seminar v Kopru zaključen

V začetku tega tedna so se vrnili v Trst profesorji, ki so imeli v Kopru vrsto predavanj za profesorje, učitelje in nekatere dijake italijanskih šol v Koprščini. Predavanja, ki so obravnavala razna področja italijanske kulture, se je udeležilo skupno 43 dijakov in 75 šolnikov. Predavanja so spremljale skioptične slike in drugi moderni pripomočki.

Ob tej priložnosti je bila tudi razstava italijanske knjige, potujoča knjižnica pa je obiskala vse italijanske šole v bivši coni B. Vsak dijak, ki je obiskoval predavanja, je prejel v dar italijanski slovar, šolnikom pa so darovali novejšo razpravo o fonetiki, ki jo je spisal prof. Tagliavini.

V italijanskem tržaškem tisku beremo, da bodo takšni seminarji dobili značaj stalnosti. Govori se nadalje o potrebi, da bi se podobna predavanja organizirala tudi za širše kroge italijanske manjšine v Istri.

ZIMSKA POMOC

Finančna komisija v parlamentu je sprejela sklep, da se ukine sklad za zimsko pomoč s prihodnjim finančnim letom. Nova odločba, ki bo postala pravomočna še po odobritvi senata, pomeni odpravo pobiranja prispevkov pri zasebnikih. Kot nadomestilo za podpore revnim, bo država porazdelila posameznim občinskim podporim skladom pet milijard lir več, kot jih je dajala doslej.

V nadomestilo za pobiranje prispevkov za zimsko pomoč se bodo pa povešale za šest odstotkov pristojbine za vstopnice k vsem predstavam. Pristojbine za loterije pa za sto odstotkov.

Obvestilo kokošerejcem

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu tudi letos nudi prispevek za nakup en dan starih piščet sledečih odbranih pasem: Plymouth bela, New Hampshire, Rhode Island Parmenter in Bela livorneška.

Kokošerejci lahko naročijo pri Kmetijskem nadzorništvo — ul. Ghega 6 — najmanj 25 piščet iste pasme, a ne več kot dve pasmi.

Naročila se sprejemajo od srede 13. t. m. in se bodo zaključila v četrtek 28. februarja.

Ob naročilu je treba plačati 110 lir za vsako naročeno pišče.

S Tržaškega

Nabrežina:

SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na torkovi redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan najprej pozdravil ustanovitev dežele Furlanije-Juljske krajine. Obžaloval pa je, da so trije pokrajinski predsedniki izdali lepak, v katerem je govora o tem zgodovinskem dogodku le v italijanskem jeziku, medtem ko bi moral biti lepak v narodnostno mešanih krajih dvojezičen. Ustanovitev dežele je pozdravil tudi svetovavec KD dr. Rinaldini.

Svet je zatem izvolil novo gradbeno komisijo. Njeni člani so arhitekta Meng in Böico, inž. Franko Piščanc in Oskar Jenko. Za občinske predstavnike v Konzorciju za pobiranje trošarine so bili imenovani svetovavci Josip Terčon, Rudolf Grgič, Ludvik Pipan in dr. Rinaldini. Za občinske zastopnike v Konzorciju kraškega vodovoda so bili izvoljeni Albin Škerk, Alojz Lupinc in Sergio Bandini. Svet je zatem imenoval tudi nove člane davčne komisije. Učiteljica Danica Radovič iz Nabrežine pa je bila imenovana za predstavnika v Šolskem patronatu. Na koncu je pristojni odbornik obrazložil osnutek pravilnika za občinske otroške vrtce. O tem vprašanju bo svet razpravljal in sklepal na prihodnji seji.

Bazovica:

Odgovor na vprašanja

Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik za javna dela odgovoril na vprašanja, ki jih je v zvezi s potrebami Bazovice postavil svetovavec SSL dr. Simčič. Tako je omenil, da so načrti za popravilo vaških cest in ureditev kanalizacije že izdelani in da so jih poslali Tehničnemu uradu v odobritev. O javnem kopališču je dejal, da je občina že našla primerno zemljišče in da pristojni občinski urad pripravlja načrte. Obljubil je, da bo pospešil njihovo izgotovitev. Druga dela pa bodo vključili v širši načrt, ki se tiče tudi drugih krajev in predvideva izdatek 150 milijonov lir. Omenil je končno, da so delavci Selada sredi prejšnjega meseca začeli popravljati cesto iz Bazovice proti Jezeru.

V nedeljo je bil v Bazovici občni zbor

† Dr. JOŽE KOSOVEL

Včeraj opoldne se je raznesla po mestu žalostna novica, da je v bolnišnici umrl dr. Jože Kosovel v 62. letu starosti. Znanci in prijatelji so že vedeli, da nosi kal boleznin v sebi še iz fašističnih preganjanj in ječ. Leta 1941 ga je posebno sodišče obsodilo na več let. Lani se je že toliko popravil, da je redno zahajal na svoje službeno mesto v študijsko knjižnico in tu pa tam tudi v družbo prijateljev. Zdaj pa kar nenadoma dr. Kosovela ni več!

Pokojnik je bil eden izmed javnih kulturnih delavcev prve povojne dobe. Po poklicu profesor se je bavil tudi s splošnimi vprašanji, zlasti na polju ljudske prosvete. Tržaški Slovenci so s Kosovelovo smrtjo zgubili požrtvovalnega in dobrega moža. Družini izrekamo globoko sožalje, rajni Jože naj pa uživa večno plačilo onkraj groba.

Pogrebnege in podpornega društva, ki se ga je udeležilo okrog 70 članov. Po odobritvi tajniškega in blagajniškega poročila je bil ponovno izvoljen prejšnji odbor. Med slučajnostmi je bilo govora o nakupu primernega sredstva za prevoz mrličev na pokališče. Zborovavci so sklenili nakupiti voziček, kakršnega uporabljajo na ljubljanskih Žalah.

Pogrebno-podporno društvo v Bazovici šteje 263 članov. Letna članarina znaša 600 lir.

Lonjer:

ZA UREDITEV VAŽNE POTI

Svetovavec SLL dr. Simčič je na torkovi seji mestnega sveta ponovno opozoril pristojnega odbornika, naj poskrbi, da se popravi pot iz Lonjerja do državne ceste, ki pelje mimo Bazovice. Omenjena pot je v obupnem stanju in bi jo zato morali nujno popraviti, kar ne zahtevajo samo koristi tamkajšnjih prebivalcev, temveč bi to bilo tudi v korist tujskega prometa. Svetovavec je pripomnil, da je pot kratka in da bi njena ureditev zato ne smela predstavljati velikega izdatka.

OBCNI ZBOR IT. SOCIALISTIČNE STRANKE

V nedeljo se je zaključil dvodnevni izredni kongres tržaške federacije Italijanske socialistične stranke. Občnemu zboru je prisostvoval tudi član osrednjega odbora senator Tolloy. V svojem govoru je med drugim omenil tudi razpust NSZ, katere člani so po veliki večini vstopili v It. socialistično stranko. »To je dejal — je posledica političnega razvoja, zaradi česar so se naloge te samostojne slovenske politične organizacije izčrpale in je bilo Slovencem omogočeno, da prosto izbirajo.« S tem je najbrž mislil na izbiro med različnimi italijanskimi strankami.

Ob zaključku kongresa je bila z večino glasov sprejeta resolucija, ki jo je predložila večinska avtonomistična struja, kateri pripada okrog 67 odstotkov vseh članov stranke. Resolucija obravnava najprej vse državne probleme in nato še tržaške. O teh pravi takole: »Izredni kongres poziva stranko, naj se v okviru dežele bori za tržaške koristi, da se rešijo številna vprašanja (pristanišče in industrijsko področje, trgovina, ladjedelnice, vprašanja, ki zadevajo slovensko manjšino itd.).«

V novem odboru ima avtonomistična struja 17 članov, levica jih ima 7, krajevna skupina pa enega člana. Kongres je med drugim pokazal, da pripadajo člani bivše NSZ, ki so se vključili v It. socialistično

Slovensko gledališče v Trstu
vljudno vabi na

VII. GLEDALSKI PLES

v soboto, 23. t. m., ob 21. uri v dvorani na stadionu »Prvi maj«

Igral bo »Ljubljanski jazz ansambel« s sodelovanjem Marjane Deržajve

OTROSKO PUSTNO RAJANJE

bo v nedeljo, 24. t. m., v dvorani na stadionu »Prvi maj«. Pričetek ob 15.30!

stranko, avtonomistični, to je Nennijevi struji.

Sv. M. Magdalena:

UMRL JE ZAVEDEN TRŽASKI SLOVENEK

V nedeljo je umrl v tržaški bolnišnici Jožef Slama, ki so ga klicali naši ljudje pri Sveti Magdaleni Pepi in so ga izredno radi imeli.

Delal je v ladjedelnici Sv. Marka. Težko delo je načelo njegovo zdravje. Med delavci je bil izredno priljubljen. Vedno je bil narodno zaveden, a tih in skromen. V družbi je bil vedno duhovit in vesel. Več let je pel tudi v Šentjakobskem pevskem zboru.

Družini izrekamo naše sožalje, posebno sinu Juriju, ki je znan kot naš prosvetni delavec. Pokojnemu Jožefu Slami pa naj da Bog večni mir.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 17. t. m., ob 16. in ob 20. uri v Prosvetni dvorani v GORICI

V sredo, 20. t. m., ob 20.30 v SKEDNJU
Andrè Roussin:

KADAR SE STORKLJA ZABAVA

komedija v štirih dejanjih
Prepovedano mladini izpod 18. leta!

Beneška Slovenija

SPODNJI BARNAS

Povsod okoli nas gradijo ali pa že stojijo lepe in sodobnim razmeram ustrezajoče zgradbe za šole in za otroške vrtce. Naš kraj, ki je skoraj največji v dolini Nadiže, pa še vedno pogreša stavbo za otroški vrtec. Otroci so vse polno, ki obiskujejo otroški vrtec. Žalostno jih je pa videti ko so natlačeni po slabih in nezdravih prostorih. Niti dobro naskakati se ne morejo, ker naš otroški vrtec nima dvorišča.

Na pritožbe naših družin se je občinski svet v Špetru le odločil, da bo podrezal pri višjih oblasteh za podporo, da se zgradi tudi pri nas potrebno poslopje za naše otrošiče. Upajmo, da ne bo to samo volivna obljuba, po volitvah pa spet nič.

CEDAD

V četrtek, 14. t. m., bo prišlo v Rimu do važnega sestanka, ki bo morda močno vplival na razvoj našega gospodarstva.

Na zadnji seji Gorske skupnosti za čedajsko okrožje je senator Pellizzo naznanil, da bodo v četrtek ob enajsti uri sprejeti pri državnem predsedniku Segniju vsi župani iz Nadiške in iz sosednjih dolin. Sprejema se bodo udeležili tudi senator Pellizzo, pokrajinski predsednik Burtulo in svetovavec Candolini. Občinski župani bodo imeli priložnost obrazložiti na najvišjem mestu vse težave in potrebe obmejnih gorskih občin. Sprejeli jih bodo tudi pri drugih osrednjih upravnih oblasteh.

Upajmo, da bodo naši izvoljeni zastopniki znali in hoteli prav postaviti besedo za vse potrebe naših vasi in da bodo rekli kako pošteno besedo tudi za posebne razmere naše slovenske etnične skupnosti.

TAVORJANA

Davke je treba v vsaki državi plačevati, to vemo prav dobro tudi mi. Pri odmeri davkov ne gre vedno prav, to pa vemo pri nas še bolje kot drugje. Zgodelo se je celo to, da je kar 7 članov davčne komisije odstopilo od svojega mesta, ker so v svoje

PREŠERNOVA PROSLAVA

V nedeljo popoldne so Goričani po dolgem času imeli priložnost uživati kulturni popoldan, ki je bil res na višku. Člani Slovenskega gledališča, orkester Glasbene matice pod taktirko prof. Oskarja Kjudra, dva pevca solista kot gosta ter pevski zbor s Proseka-Kontovela so v tesni dvorani na Korzu podali enouren kvaliteten spored v spomin Prešernove obletnice. Po uvodni besedi prof. Rauberja — malo v naglici in pretiho podani — je član SG Starešinič recitiral z njemu pristno bravuro Uvod h »Krstu pri Savici«, v drugi polovici sporeda še »Slovo od mladosti«. Z zares preudarjeno izgovarjavo so še bolj prišle do izraza skupne recitacije.

Sopranistka Berce-Košuta je občuteno očpela, ob nekoliko premočni spremljavi orkestra, »Nezakonsko mater«. Bučnega ploskanja je bil deležen basist ljubljanske opere Merlak, ki je podal »Mornarja« s pravo bravuro. Številni orkester se je kaj dobro ujema s pevcem. Vse globine in odtenke je pa mojster Kjuder izvabil iz svojega orkestra in moškega zbora pri zadnji točki »Zdravljici«. Poslušavce je kar

- Kanalska dolina

veliko začudenje opazili na lastni davčni poli večje davke, kot so pa oni zanje vedeli.

Od 665 davčnih obvezancev v občini jih je kar 215 vložilo priziv proti previsoki odmeri. Na občini se izgovarjajo, da že od prvega povojnega leta dalje niso mogli točno ugotoviti naše premoženjsko stanje. Drugače da si niso znali pomagati, kot da so kar tako povišali številke. V najlepši godlji se davkoplačevalci nahajajo zdaj prav zaradi tistega priziva sedmih članov, ki so samoposebni prenehali biti člani davčne komisije. Kako naj se zdaj pritožimo na prvo instanco, če je pa več ni? Bomo videli, kako bodo razrešili to uganko.

ZABNICE

V soboto ponoči je nenadoma izbruhnil velik požar na žagi, ki je last podjetja Colombelli. V obširni lopi pri žagi so izdelovali tudi košare za sadje. Ognjene zublje je prvi opazil sosed Franc Kravina, ki je dal alarm. Prihiteli so gasilci iz Trbiža in domačini, ki so se na vso moč trudili, da bi požar omejili. Kljub naporu je zgorela lopa s 50 tisoč izdelanimi košarami, več skladovnic desk in dosti orodja. Škode je nad 5 milijonov lir. Oblast preiskuje, ali ni morda povzročil nesrečo kak cigaretni ogorak ali kratek stik.

LIPALJA VES

Hudi mrz je v preteklem tednu zahteval smrtno žrtev tudi v Kanalski dolini. V Lipalji vesi je več let živel povsod znani berač Tomaž Bole, doma s Krasa. Osemindesetletni možak je služil prej za pastirja; nazadnje je moral beračiti. Revežovo domovanje je bil neki hlev pri dobrih ljudeh. V mrzli noči pa ni tudi ta hlev nudil staremu Tomažu dovolj toplote. Našli so ga zmrznjenega na skromnem ležišču. Pokopali so ga na občinski stroške. Zalostno je, da morajo v današnjih časih ljudje umirati od mraza zaradi revščine.

elektrizirala in se jim ni zdelo, da je že konec sporeda.

Spretna režija Adrijana Rustje je tudi pripomogla, da se je zanimanje številnega občinstva, značilna je vendarle uceležba iz priprostih slojev, od točke do točke stopnjevala. Odhajali so vsi zadovoljni, ker se jim je ob Prešernovi pesmi zalesketal biser našega kulturnega bogastva.

STEVERJAN

Globoko je odjeknila po vseh naših vaseh huda in nenavadna nesreča, ki se je pripetila v soboto popoldne v Uklancu. Posestnik Lucijan Vogrič je delal s traktorjem, težkim več kot eno tono na svojem bregovitem zemljišču. Teško vozilo je v otročji radovednosti opazoval sosedov sedemletni dečko Rihard Mizerit. Na koncu njive je Vogrič začel obračati traktor. Zemlja pa je bila zaradi kopnine že precej mehka, da se je pod kolesi udirala in se je traktor nevarno nagibal ter začel počasi črseti navzdol prav proti fantku, ki je hodil ob njem in se ni zavedal nevarnosti. V veliki prisebnosti je traktorist skočil s sedeža in je v skoku odrinil malega Riharda nekoliko v stran. Ni pa mogel preprečiti, da ne bi traktor, ko se je prebrnil, hudo ranil otroka. Vogrič sam je odnesel dečka z zlomljenimi ledji in težkimi notranjimi poškodbami v hišo, od koder ga je Zeleni križ odpeljal v bolnišnico.

V torek popoldne smo pokopali občinskega slugo in stražnika Angela Simonitija, ki je v ponedeljek zjutraj tragično umrl zaradi kratkega stika. Nekateri pa menijo, da se je zadušil zaradi uhajajočega plina. 59 let stari sluga je opravljal službo občinskega sluga in čuvaja skozi 35 let. Pokojnik je bil značilna postava v Steverjanu. Starejši občani se ga še spominjajo, ko je kot pristni redar, ta vzdevek se je tudi njemu zdel imeniten, skušal delati red po gostilnah in je pazil, da otročad ne krađe sadja. Letos bi bil moral stopiti v pokoj, odšel pa je po nesreči v večnega.

GORISKI SNEG

Zadnji sneg, zdaj ga curljajoči dežek že topi v brozgo, je sprožil živahne polemike na račun mestne občine. Skoro tri dni je trajalo, preden so se pokazale po goriških ulicah redke skupine pometačev in eden ali dva snežna pluga za kidanje. Še hujšo nevoljo občanov so zbudile razne nesreče, med temi tudi ena smrtna, zaradi poledice. Odbornik za javna dela se je po časopisju branil, da mesto ni opremljeno za take zime in da je potrošilo že dva milijona lir za čiščenje snega; vsemu pa da ne more kaj. Pritoževali so se zlasti prebivavci okoliških vasi, ki na srečo ali nesrečo spadajo pod mestno občino, da za njih ceste nihče ne poskrbi.

Slišali so se tudi glašovi, da so se že v ponedeljek ponudila občini nekatera podjetja s tovornjaki, da bi odvažala snežne kupe. Trajalo je pa nekaj časa, da jih je županstvo najelo.

Ne vemo sicer, ali so te govornice stoodstotno resnične, dejstvo je pa le, da kupi

Iz Goriške

snega ob pločnikih le še ogražajo varnost pešcev.

OBCINSKA SEJA — SE EN PREDLOG

Včeraj zvečer so se občinski svetovavci zopet zbrali na sejo, ki je prva v tem letu. Na dnevnem redu so imeli točke o ureditvi mestnih odtokov, o razsvetljavi in popravilu nekaterih ulic. Svetovavci bodo izbrali tudi dvajset članov v občinsko komisijo za davčne prizive prve stopnje. Na sporedu je tudi razprava o ureditvi nasadov in mestnih parkov, o čemer smo že poročali v predzadnji številki našega lista.

Prav umestna bi pa bila še ena točka, in sicer o slabem in neurejenem prometu avtobusov ATA. Mnogo naših čitateljev in drugih meščanov se pritožuje nad tem prevoznim podjetjem. Navajajo prav otipljive slučaje. Večkrat se na primer zgodi, da avtobus pri zadnjih večernih vlakih smukne prav pred nosom potnikov, ki pridrvijo z vlaka in morajo potem pešačiti tudi tri četrte ure daleč. V sredo zjutraj so potniki na Kornu čakali avtobus za smer proti južni postaji od 8,5 do 8,35; v nasprotno smer, proti severni postaji, je medtem teklo kar 6 avtobusov. Mnogi šolarji so zaradi te nerodnosti zamudili pouk, uslužbenci prišli prepozno v službo. Sprevodniki se izgovarjajo, da oni niso krivi, da naj se potniki pritožijo pri vodstvu. Kaj se boš pritožil, če si pa že zamudil.

Menimo, da je podjetje ATA zaradi potnikov tujak, ne pa oni zaradi podjetja. Zadnji čas je, da županstvo poseže vmes in tudi pri prevozih mestnih avtobusov naredi red, da ne bo toliko nevolje med občinstvom.

TRŽIČ

V torek zvečer okrog devete ure se je pripetila pred Tržičem, na križišču državnih cest št. 14 in 202, huda nesreča. Šoferja Mario Carciotti in Sergio Clean, oba porodu iz Istre, sta vozila proti Trstu veliko avtociстерno. Na omenjenem križišču, bilo je precej megleno, sta vprašala nekega cestnega stražnika za pojasnila. Policist ju je tudi opozoril, da nimata v redu zadnjih rdečih luči. Zapeljala sta tovornjak na kraj ceste in sta šla gledat okvaro. Medtem je pridrvel od zadaj osebni avto iz Trsta in se je z vso silo zaletel v zadnji del prikolice. Oba šoferja je podrl na tla. Carciottiju je prebil lobanjo in so ga mrtvega prepeljali v bolnišnico. Hudo je ranjen tudi njegov tovariš. Šofer osebnega avta, trgovec Morgante iz Trsta, ima pa polomljena rebra, ker ga je krmilo močno udarilo v prsni koš.

SMRT

Prejšnji teden je umrl v Gorici stolni kanonik msgr. Hektor Carlet. Pokojnik je bil dobro znan tudi med Slovenci, ker je bil več let za župnika v Brdih, na Placuti in za dekana v Idriji. Govoril je prav dobro slovenski jezik in je tudi z vsmo skrbel za svoje slovenske vernike povsod, koder je pastiroval. Rajni kanonik je bil ponižnega značaja. Njegovega pogreba, so se udeležili zastopniki iz vseh njegovih bivših fará, celo iz Idrije. Bog mu bodi plačnik!

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zakaj ne berejo slovensko?

Te dni so se na nekem zborovanju nekateri naši kulturni delavci spet pritoževali, da naši ljudje, zlasti naši kmetje in delavci, zlasti pa mladina, zelo malo berejo slovenske publikacije, knjige, revije in časnike. S tem pa ni rečeno, da nič ne berejo, ker precej segajo po italijanskih knjigah in ilustriranih revijah. Seveda se je vnela debata, kaj je temu krivo. Nekateri so menili, da so tehnično mnogo bolj razkošne in bogatejšje italijanske tedenske revije pač mnogo privlačnejše za slovenskega bralca kot mnogo skromnejše slovenske publikacije, ki izhajajo med našo manjšino. Drugi so menili, da so italijanske revije pač tudi vsebinsko boljše in aktualnejše od naših ter da je to vzrok, da jih naši ljudje rajši berejo kot tisto, kar izhaja v slovensčini. Nekdo pa je celo pripomnil, da se naši preprosti ljudje pritožujejo, da so naše revije, kot n. pr. »Mladika«, pisane preučeno ter da jih zato ne razumejo.

Pojav ima globlje vzroke

Pojav, da se naši ljudje ne zanimajo za slovenske publikacije in segajo rajši po tujih, je mnogo bolj zapleten in ima globlje ter bolj raznovrstne vzroke, kot bi se zdelo na prvi pogled. Predvsem moramo pripomniti, da ima naša manjšina za seboj skoraj dvajsetletno razdobje, ko slovenskih publikacij skoraj ni bilo, ker jih je zadušil fašizem. Kar jih je krožilo med ljudmi, so bile vtihotapljene od onstran meje ali pa so bile zaradi stroge cenzure vsebinsko tako okrnjene in nevtralne, da niso mogle vzbujati resničnega zanimanja. Ljudje so jih brali bolj iz ljubezni do slovenske tiskane besede kot zaradi tistega, kar so prinašale. V splošnem pa je bilo tiste slovenske literature med ljudmi veliko premalo, da bi bila mogla ohraniti v njih živ stik s slovensko politično in kulturno problematiko. Glede vsega, kar je zadevalo aktualno svetovno dogajanje ali življenje v Italiji sami, so bili ljudje navezani na tuji, italijanski tisk, in tako so se navadili brati italijanske liste ter revije. Po vojni so razmere nesle, da je ostala slovenska publicistika spet pičila in precej neobogljena spričo bujnega razvoja italijanskega časopisja in revijalnega tiska. Tako so ljudje brali naprej italijansko, in to tem rajši, ker je bil zdaj italijanski tisk svobodnejši in nič več enoličen kot pred vojno. Slovenska publicistika je — največ ne po lastni krivdi, ampak po krivdi razmer — zamudila pravi hip, da bi si bila osvojila ljudi. Takorekoč brez boja jih je morala prepustiti tuji publicistiki.

Kar pa zadeva tožbe, češ da so slovenski listi in revije pisani preučeno za naše ljudi, so gotovo neosnovane. Ves naš tisk skoro brez izjeme je pisan zelo poljudno, v preprostem, še preveč preprostem jeziku in tudi vsebinsko je na precej nizki ravni, mnogo bliže kulturno najnižjim kakor najvišjim plastem, delno prav iz strahu, da bi sicer ne bil ljudem razumljiv. Če ga ljudje kljub temu težko razumejo ali sploh ne, je temu krivo dejstvo, da niso hodili v slovenske šole ali vsaj ne dovolj, da bi se bili temeljito spoznali s knjižno slovensčino. Tudi za to nosi krivdo fašizem, ki je zatrl slovensko šolstvo. Vzrok je pa verjetno tudi v tem, da so v fašističnem času izgubili stik s slovensko kulturo in niso mogli spremljati razvoja slovenskega knjižnega jezika in časnikarskega sloga, ki sta zdaj pač v mnogih ozirih drugačna, kakor sta bila pred prvo svetovno vojno ali še prva leta po njej, do nastopa fašizma pri nas.

Kriva je tudi naša publicistika

Vse to je res: da so se odvadili naši ljudje pod fašizmom slovenskega branja ali da se sploh niso naučili slovensko brati in jim prizadeva zdaj slovensko branje težave, ker ne razumejo dobro modernega izražanja in morda tudi ne modernih pojmov.

Toda fašizem je že daleč. Od njega nas loči že dvajset let. Zato nam sicer še lahko služi kot izgovor, toda samo kot izgovor v sili, iz zadrege. V resnici bi bili lahko v teh dvajsetih letih povprečno že popravili moralno škodo, ki nam jo

je povzročil fašizem, kakor je bila že davno popravljena materialna škoda, ki jo je povzročila vojna. Če se to ni zgodilo, smo krivi sami: tako ljudje kot naša publicistika. Naši ljudje so se navadili, da se izgovarjajo na fašizem za vse tisto, kar se jim ne ljubi storiti; fašizem je tako priročen in komoden izgovor za nedejavnost v kulturnih zadevah, za to, da si ne obnovijo primkov v prvotne slovenske oblike, za gospodarsko neaktivnost, za nezavednost, za strahopetnost, za pošiljanje slovenskih otrok v italijanske šole, za klečeplazenje pred tuji in preziranje lastnih rojakov, za miselno lenobo in zaostalost, za to, da volijo stranke, ki delujejo ravno proti slovenskim interesom, in za bojkotiranje slovenskega tiska. Izgovarjanje na fašizem tako prijetno de konformizmu in lenobni pasivnosti.

V resnici pa bi bil že čas, da bi opustili ta klavni »vitiizem« in moško pogledali problemom v oči. Nihče ne bo odvzel fašizmu njegove krivde. Toda to je zdaj že zgodovina. Mi pa bi morali živeti v sedanjosti. In ravno v tem je morda bistvo vsega vprašanja, zapopadnega v naslovu tega članka: naša publicistika premalo nudi ljudem, le negotovo jih vodi skozi sedanjost in se izogne, če le more, resničnih problemov današnjega časa. Ostala je v bistvu taka, kakršna je bila pred fašizmom: primitivna, neosebna, neobjektivna in neodgovorna. Izraža le mnenje nekaterih oseb iz uredništva ter je vse prej kot zrcalo javnosti. Značilno je, da skoro noben naš list v zamejstvu ne pozna rubrike »Dopisi uredništvu«, ki je tako navadna in priljubljena v drugem evropskem tisku in v kateri bi lahko vsakdo povedal svoje mnenje o tem ali onem problemu, četudi bi mu sledil komentar uredništva. Bralci morajo samo pasivno sprejemati mnenja majhnega števila urednikov in sodelavcev. Nimajo pa pravice, da bi se oglašili k besedi. Morda zveni to pretirano, češ tega jim nihče ne brani. Naj kar pišejo. Toda dejstvo je, da jih tudi nihče ne vzpodbuja in vabi k temu.

Naši listi se le neradi spustijo z abstraktnih višin; navadni problemi se jim ne zdijo dovolj čisti, da bi se ukvarjali z njimi, ali pa se jih boji. Zato se borijo proti čisto abstraktnim pojmom in ideologijam, ali pa jih zagovarjajo, zelo neobogljeno pa se lotevajo resničnosti. Lestvica tem, ki jih najde bravec v slovenskem tisku, je precej ozka, neprimerno bolj kot n. pr. v italijanskem. Zunanja politika ostaja nekje na periferiji, kulturnih problemov se komaj kdo resno dotakne, slovenska nacionalna problematika je nekaj tabu za večji del našega tiska, drugi del pa jo obravnava v splošnem še po starem, sentimentalno.

Zato vabimo vse, katerim je pri srcu slovenska publicistika, namenjena naši manjšini, da se oglase k besedi in napišejo, kaj mislijo. Radi bomo objavili vsak dopis, da bo problem osvetljen čim popolneje in od vseh strani, v upanju, da bo to tudi kaj koristilo.

Gostovanja v tujini

Lansko leto je bilo po številu gostovanj jugoslovanskih kulturno-umetniških društev v tujini rekordno. Folklorni in gledališki ansambli, zbori in orkestri okoli 40 kulturno-umetniških društev, v glavnem iz Beograda, Ljubljane, Zagreba, Skopja in Sarajeva, je gostovalo odosno nastopilo na raznih mednarodnih festivalih v Italiji, Franciji, Veliki Britaniji, Avstriji, Finski, Holandski, Grčiji, Romuniji, Združeni arabski republiki, Poljski, Sviči, Turčiji in Zahodni Nemčiji. Seznan teh dežel torej ni majhen, vendar je bil največji del od lanskih skupno 62 gostovanj večinoma le v dveh ali treh državah. In sedaj se je pojavilo vprašanje, če je umestno, da je na primer gostovalo samo v raznih turističnih mestih Italije v tem času kar 15 kulturno-umetniških društev. Podatki kažejo, da odhajajo na taka gostovanja večji del le ena in ista društva.

O tem sedaj razpravlja kulturno-prosvetni svet Jugoslavije, ki mora z vsakim gostovanjem v tujini soglašati. Krogi okoli tega sveta pravijo, da je bil svet pogosto v položaju, da je lahko le še formalno odobril tako gostovanje, ko je že bil podpisan dogovor o gostovanju, nekatera društva pa so odšla na gostovanje kar na svojo roko, da bi morala prej dobiti soglasje sveta. Zato je predsedstvo Kulturno-prosvetnega sveta Jugoslavije — kot poroča zagrebški »Vjesnik« — sklenilo na eni svojih prihodnjih razširjenih sej načeti vprašanje izrednega pravilnika o teh gostovanjih in razmisliti, kateri nastopi takega značaja v tujini so taki, da jih je lahko smatrati za reprezentacijo jugoslovanske kulture. Zaenkrat je pa Svet sklenil zahtevati od vseh takih društev, da v bodoče obvestijo tri mesece vnaprej Svet o nameravanih gostovanjih.

Umrl je pesnik Fran Albreht

V ponedeljek zjutraj je umrl v Ljubljani slovenski pesnik in pisatelj, eseiist in kritik Fran Albreht. Star je bil 74 let. Fran Albreht se je rodil v Kamniku v skromni družini. Leta 1908 je začel sodelovati v ljubljanskem »Zvonu«. Studiral je pravo na Dunaju, kjer si je pridobil obširno literarno in kulturno izobrazbo. Svojo prvo pesniško zbirko z naslovom »Misteria Dolosa« je objavil leta 1917. Leta 1922 je sledila zbirka »Pesmi življenja«. Po prvi svetovni vojni je studiral v Ljubljani slavistiko. V času med dvema vojnoma je čez 10 let urejal »Ljubljanski Zvon«. Takrat se je začel mnogo ukvarjati z eseiistiko, kritiko in literarnim mentorstvom. Zanimalo ga je zlasti gledališče. Veliko pozornost pa je posvetil kulturnim in nacionalnim problemom slovenskega naroda. Odločno je zagovarjal nacionalno samobitnost slovenstva nasproti tako imenovanim jugoslovenarjem, ki so hoteli odrekati Slovincem pravico do lastne nacionalne kulture in avtonomije. Med vojno je bil v ječi in nato interniran v Dachau. Leta 1949 je bil upokojen. Leta 1960 je dobil Prešernovo nagrado, naslednje leto pa je Cankarjeva založba z njegovim sodelovanjem izdala knjigo njegovih kritičnih in kulturno-političnih člankov iz predvojnega časa pod naslovom »Odsevi časa«.

Prešernova proslava na nižji srednji šoli v Trstu

Dne 8. februarja je Slovenska nižja srednja šola v Trstu proslavljala obletnico Prešernove smrti. Proslavo je začela ravnateljica prof. Marija Blažina. Napovedovalka Corbatti Dragica (razred prof. Terčeljeve) je pogumno povezovala točke programa s spremnimi besedami in kratko razlago pesmi.

Prva točka na programu je bila pesem »Strune«, ki jo je zapel dekliški pevski zbor pod vodstvom prof. Marije Zupančičeve (ki je to pesem sama priredila).

Sledil je spis dijaka II.a razreda (prof. Rebulova), Udoviča Dušana, o razgovoru dveh dijakov iz Prešernovega časa. Prvi, slovenski dijak, je hvalil Prešerna in o njem govoril svojem nemškemu tovarišu. Nemški študent pa kljub spoštovanju do slovenskega naroda ne more skriti svoje nevoščljivosti, češ: srečen slovenski narod s takim pesnikom na čelu! Ni mu uspelo prikriti želje, da bi bil Prešeren av-

strijski pesnik. Udovič je nadarjen in piše tako živo, kakor da se je vse v resnici tako zgodilo.

Tretja točka na sporedu je bila recitacija Grdina Nevenke, ki nam je deklamirala »Lepo Vido«. Lepo podano pesem je še olepšal nastop dijakinje, ki se je predstavila gledavcem v slovenski narodni noši in z razpuščenimi črnimi kitami (Pripravila prof. Renkova).

Po Nevenkini recitaciji je med občudovanjem vseh gledavcev Košuta Boris deklamiral poezijo »Memento mori« v lepi — angleščini (pripravil prof. Skok, kot tudi naslednji dve točki). To je vzbudilo občudovanje v mladih sreih dijakov II. in III. razreda.

Nato pa nam je še Rojac Aleksander učinkovito deklamiral sonet »Popotnik pride v Afrike puščavo«. Za njim pa še Glavina Mihael sonet o Kaši. Pipan Magda je zelo občuteno podala pesem »Kam« (razred prof. Bezenškove). Dija-

(Nadaljevanje na 7. strani)

GOSPODARSTVO

Vinogradniki, kako bomo prodajali vino?

Danes je tako, da mora vinogradnik skrbeti, da bo sploh prodal svoj vinski pridelek. Prej je bil te skrbi oproščen, ker se je kupec kmalu našel, samo če je bilo vino dobro. Mnogo je bilo gostilničarjev, ki so že jeseni nakupili več kot polovico svoje letne potrebe. Tudi preko 300 hl vina je kupil kakšen restavrater in vsega je spravil v svojo klet. Po nekaj sodov je kupil vsak gostilničar. Mnogi pa so se dogovorili z vinogradnikom za odkup vsega vina, ki so ga potem po potrebi prevzemali. Vinogradniki so se držali svojih gostilničarjev-odjemalcev, gostilničarji pa svojih dobaviteljev. Skozi desetletja so marsikje obstajali takšni odnosi, v zadovoljstvo obeh strank.

In danes? Je sicer še nekaj restavraterjev, ki si pri vinogradnikih zametajo tudi večje količine vina, a ne več toliko kot v prejšnjih časih. Premnogi gostilničarji sploh ne prestopijo praga vinogradnikove kleti, ker so preveč »komod« in ker jim bližnje vinsko skladišče nudi vse udobnosti: na telefonski poziv takoj dobi zaželeno količino vina; lahko nakupi tudi prav malo, le nekaj steklenic, k večjemu nekaj pletenk-damidžan vina; in računov za te dobave vina ni potrebno plačati takoj, ker dobavitelj počaka tudi s tremi, štirimi neplačanimi računi. Res je, da vino iz skladišč ni nobena posebnost, a glavno je, da ga ljudje radi pijejo. Bilo pa bi zmotno misliti, da se v magazinah dobijo samo slaba in ponarejena vina.

Zaključek tega razmotrivanja pa je sledeči: Vino iz magazinov gre, v naših vinogradniških kletih pa zaostaja, in to vsako leto več. — Pred desetletji smo se potegovali za ustanavljanje vinarskih zadrug iz dveh razlogov: a) za ureditev enotnih tipov vina v velikih količinah in b) za oprostitev vinogradnika vseh kletarskih opravil in skrbi za prodajo, tako da bi se posvetil samo proizvodnji. Poudarek je bil pred-

Paša pod Montažem

Pod Montažem, ki je v Julijskih Alpah po svoji višini takoj za Triglavom, so znane in zgodovinske podmontažke planine Krejni dol, Srednja in Pekol. Na tej je bila v zadnjem poletju organizirana paša mladih bikcev sivorjave švicarske pasme. Bikcev je bilo 62 s srednjo težo 229 kg ob začetku paše, to je 26. junija in s težo 286 kg ob koncu paše (17.9.). V 87 dni so torej bikci povprečno pridobili 57 kg na teži, ali dnevno po 655 gramov. Seveda bi bil prirastek na teži v res ugodnih razmerah precej višji, a doseženi je tudi popolnoma zadovoljiv, saj pri planinski paši mladih bikcev ni glavni cilj čim višji prirastek na teži, marveč ozdravljenje in okrepitev celotnega živalskega ustroja, kar se pozneje pozna skozi vse življenje živali.

Par gospodarjev teh bikcev je bilo iz Beneške Slovenije. Sploh se Beneški Slovenci v zadnjem času mnogo bolj posvečajo živinoreji, kot v prejšnjih časih. Tudi hleve si urejujejo.

vsem na tem, kar je navedeno pod a). Danes je isto enako važno, a vedno bolj pereče postaja vprašanje, komu in kako prodati pridelek, posebno v dobi, ko se prodaja drobi na steklenice, k večjemu na pletenke. Umljivo je, da posamezni vinogradniki ne bodo mogli organizirati take prodaje. Kako naj oni polnijo steklenice, opremijo iste z nalepkami, na katerih so razvidne vrsta vina, barva, alkoholna moč, ime in kraj dobavitelja itd. Na steklenici mora biti tudi poseben klobuček (kapsula), ki zakriva zamašek itd. Tako prodajo vina lahko organizirajo samo magazini in zadrugne kleti. Te imajo tudi sredstva za prevoz blaga potrošnikom itd. (Navajamo tu delovanje zadrugne kleti v Casarsi, ki vozi vino v lastni režiiji v Karnijo in Dolomite, v Trbiž, Gorico in tudi v Trst).

Našim vinogradnikom ne preostaja drugo, kot da se čimprej organizirajo v močni vinarski zadrugi, ki bi lahko dobila znaten prispevek iz skladov Zelenega načrta.

Boj mrčesu v zemlji!

Delovanje mrčesa v zemlji je tvorno zelo škodljivo, a marsikomu še bolj škoduje, ker mu vzbuja jezo in povzroča nervoznost. Glavni škodljivci so bramorji (grillotalpa) in strune, kakšno leto tudi črvi majskega hrošča, razne bolhe itd. Teh škodljivcev je vedno več.

Vse te škodljivce uničujemo s kemični pripravki na podlagi aldrina (geodrin in drugi), katere najprimernejše podgrebemo po skopanju vrta ali preoranju njive. Na vsakih 100 m² površine raztrosimo po 1/2 kg pripravljenega strupa in poravnamo z železnimi grabljami ali z brano. Če smo zemljišča razkužili in hočemo saditi kakšne sajenice (flance), je priporočljivo, da

pripravimo iz par žlic (recimo) geodrina, malo kravjeka in vode, nekoliko razkužilne in gnojilne tekočine, v kateri namočimo koreninice sajenic, preden jih vtaknemo v s klinom napravljeno luknjo.

Zemljišče je treba razkužiti pred setvijo ali zasajanjem, pozneje navadno ni mogoče pomagati.

IZKOPLJI JAME IN NABERI CEPICE

Kdor hoče še to pomlad kaj vsaditi, naj skuplje jame, ki naj bodo primerno dolge in široke ter globoke. Tako bodo stene še ujele nekoliko mraza. Škoda da niso bile izkopane prej, da bi jih sneg napolnil. Sneg je namreč v takih slučajih izborna gnojilo. Čim bolj trda je prst, tem globlje mora biti zemlja prerahljana. Če ksoplješ kakšno staro drevo in ga nameravaš načemestiti z drugim, moraš izkopati še posebno veliko jamo in vso izkopano zemljo odpeljati drugam, za sajenje pa pripeljati druge zemlje, v kateri že dolgo ni rastle nobeno drevo. Kjer je rastle drevo, je zemlja izčrpana. Navadno, sicer zelo enostransko, in v taki zemlji se bi mlado drevo zelo slabo razvijalo.

Pri sajenju mladih drevesc ne varčuj z dobro uležanim in dozorelim gnojem ali mešancem - kompostom.

Zadnji čas je, da si nabereš sadnih cepičev za marčno cepljenje. Naberij jih v snopiče, poveži in opremi z napisanimi podatki, potem pa zavite v mah zakoplji v zemljo.

DOBRA LETINA

Mednarodna prehranjevalna organizacija računa, da bo letošnja žitna letina izredno dobra. Ne da bi upoštevali pridelek na Kitajskem, bo pšenična letina znašala okoli 228 milijonov ton. Dosegla bo zadnjo prvenstveno številko iz leta 1958.

Pšenica obrodi vedno več v Zapadni Evropi, v Severni Ameriki, Severni Afriki in v Indiji. Zaradi večjega pridelka po različnih kontinentih, bo pa zastala mednarodna žitna trgovina, kar je pa vsekakor bolje, kot da bi revežem primanjkovalo kruha.

Prešernova proslava na nižji srednji šoli v Trstu

(nadaljevanje s 7. strani)

kinji Pertot Bredi, ki bi morala recitirati Magistrale, pa je bilo slabo (strah?) (razred prof. Kakeševe).

Nato pa je nastopil fantovski pevski zbor pod vodstvom poštvovalne prof. Marije Zupančičeve s pesmijo »Luna sije« in s tem zaključil prvi del proslave.

Tišina... Usta gledavcev so se zaprla, ušesa odprla in sapa zastala, oči so se napele, kričanje je ponehalo (a ne za dolgo) — vstopili so dolgo pričakovani GOSTJE. Po polurnem čakanju so končno prispeli člani Slovenskega gledališča v Trstu, in sicer: Mira Sardočeva, Stane Starešinič ter Stane Raztresen.

Najprej nam je Stane Starešinič deklamiral Uvod h Krstu pri Savici. Dobili smo od njega zgled, kako naj se prav deklamira. Veliko bolj smo namreč razumeli smisel te pesnitve, ko nam jo je igralec recitiral s tako globokimi in pomembnimi poudarki. Nagradili smo ga z burnim ploskanjem. Po njem nam je tudi g. Stane Raztresen dal krasen primer, kako naj deklamiramo, s svojo recitacijo Prešernovega »Orglarja«. Podajal je pesem tako živo in slikovito, da smo prav uživali, kakor bi poslušali napeto zgodbo. Kako je znal spreminjati glas in obraz. (Škoda, da nismo posneli teh pesmi na magnetofonski trak!)

Sledila je g. Mira Sardočeva z deklamacijo pesmi Hčere svet. Ravno tako kakor prejšnja

dva, nam je tudi ga, Sardočeva podala pesem tako, kakor je žal nihče od nas ne zna in najbrž tudi ne bo znal. Posebno lepo je prikazala navihanost »hčere«. Sledil ji je spet g. Raztresen, ki nam je tokrat recitiral »Slovo od mladosti«. Vsi skupaj pa so nam recitali (s porazdeljenimi vlogami) balado »Povodni mož«. To je bil pa vrhunec prireditve. Posebno gromovit glas g. Raztresena nam je bil všeč. Ga, Sardočeva je zaigrala vso plaho in preplašeno Uršiko, g. Starešinič pa je tako stopnjeval s svojim glasom napetost in naglico, da so ob Povodnem možu zares »pričujočim pokonci vsiali lasje...«

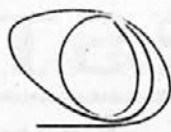
Po dolgem, navdušenem ploskanju nam je dekliski pevski zbor zaključil letošnjo proslavo s pesmijo v priredbi ge. prof. Zupančičeve Pevcu. Vse tri pesmi so krasno uglasbene in naša ga, profesorica je znala oba zbora tako odlično pripraviti, da se nam je zdelo, da ne pojejo naši sošolci, temveč kak zbor po radiu.

Dijaki smo bili s proslavo zadovoljni, pogrešali pa smo priznanja naših vzgojiteljev, nekateri namreč niso nastopajočim niti ploskali, kar nas je nekoliko užalostilo. Saj smo se mi in nekateri naši profesorji potrudili. Dobro bi nam včasih delo nekaj priznanja (ne pa, da mislijo, da nismo za drugo kot za kričanje in separjenje).

MARIJAN SPETIČ, II.a

V vrtincu

19.

R. B.

Komisar je priskočil in potisnil moža na stolico. Samo je mirno stal s prekrizanimi rokami. Skoro nekam žalostno je gledal na razburjenega in je mirno odgovoril: »Vase trditve, gospod Skrinjar, so le deloma resnične. Priznam, da sem Samo Radič. Na maščevanje, dragi moj, pa nisem nikdar mislil. Samo slučaj, skoro smešen, je vzrok, da sem vam prišel na sled.« S trpkim nasmehom je še dodal: »Lump tudi nisem. To ime ohranite raje zase!«

Komisar je pritisnil na gumb. Vstopila sta dva uradnika in odpeljala Skrinjarja.

Aretiranec ni prav za prav ničesar izdal. Zadeva se je pojasnila, ko so odprli sprejemnik. Tajni ključ so že tako imeli v rokah.

Samo je z zanimanjem poslušal tajno oddajo med Dunajem in Ankarom: »Sta prišla M4 in M17? M6.«

Odgovor: »Da, tu ni nobenih težav. Kako je tam? M11.«

Pojasnilo: »Vohun se ni več pojavil v garaži pri M9. Zdi se, da ni več nevarnosti. Grdol se je izmazal, M6.«

Oglasila se je druga oddaja iz Rima: »Vsem sprejemnikom organizacije M. Načelnik I. sklicuje sestanek vseh pokrajinskih načelnikov. Zbor, 19. v centrali.«

Lanner je sprašujoče pogledal Sama. »Že vem, kje je,« je ta pojasnil. »Rabat! Dan si bom zapomnil.«

»Pa saj ne veste, tam v Rabatu...?«

»Bom že našel.«

»Ankaro torej pustite?«

»Nikakor ne. Je pa še čas. Tam mi gre le za Komija.«

—0—

Med Madridom in Trstom je tudi brnel brzovjav. Maja je sporočila prijateljici: »Dopust moram odložiti. Ne jezi se. Sledi pismo. Maja.« Karmen je odgovorila: »Nisem jezna. Škoda zaradi Miguela.«

Škoda zaradi Miguela. Maja je zavihala nosek. Pred štirinajstimi dnevi bi je ne brigal prijateljčin brat. Preživela pa je potem z njim marsikatero lepo urico pri te-

nisu ali v dirjajočem avtu ali ko sta plesala za nagrado v nočnem baru.

Spoznala ga je, ko je študiral v Lozani. Osem tednov je tega. Njo so poslali tja zaradi nekkih poizvedb. Poslušal je geologijo. Po očetovi želji bi se bil moral vpisati na poljedelsko fakulteto, ker ga je čakalo ogromno posestvo kot dediščina. Sestra ga je prišla v tistih tednih dvakrat obiskat. Priletela je kar z lastnim letalom. Prvič je bil z njo, zaradi bančnih kupčij, tudi oče. Staremu in dobrodušnemu gospodu se je Maja takoj prikupila, kakor hčerki.

»Punčka, kar ugajaš mi,« ji je rekel po svoji odkriti navadi. »Kdaj nas obiščeš v Madridu? Stalo ne bo nič. Karmen pride pôte kar z našo zračno barko.«

»Oho, očka,« se je vtaknil vmes sin Miguel. »Dokler sem tu, ne pride ta obisk v poštev.«

Oče mu je požugal: »Kaže, da ti je mala že kar lepo zmešala glavo. No, za enkrat mi je kar prav, da si pod njenim varstvom.«

Malo pred binkoštni je Miguel naznanil Maji, da bo Karmen prišla z letalom. »Vi, Maja, boste šli z nama.« Tako pristržno jo je pogledal, da se je morala kar posmejati.

»Vam se zdi vse tako enostavno. Za tako dolgo pot nisem pripravljena.«

»Kaj je to dolga pot. Tri urice pa smo tam! Ne, Maja, veliko veselje boste naredili Karmen, mojim staršem in — meni. Vendar nam ne boste dali košarice? Zapisali smo vas na prvo mesto naših ljubih gostov.«

Takrat je res preživela sijajne dneve v družbi zabavnih mladih ljudi. Središče vse družbe je bil pa Miguel. Druga središčna točka je bila pa ona — Maja. Sicer sta pa bili obe točki vedno skupaj.

Gospa je skrbela za Majo kot mati. Nekega dne je pa Karmen pošepnila prijateljici: »Veš kaj, Maja, čudovito bi bilo, če postaneš moja svakinja.«

Za Majo so bile to samo fantazije. Miguel ji je bil sicer všeč, a njena čustva do njega niso presejala prijateljstva.

Pri njem je pa bilo drugače. Ob neki priložnosti jo je nenadoma objel in poljubil. To mu je še dovolila brez jeze, a poljuba ni vrnila. Krcnila ga je le po rami: »Miguel, ne tako vneto!«

On se je pa pristržno zasmel: »Tako? Ne tako vneto? Toda — Maja, jaz te imam rad! Brez šale — zaljubljen sem vate do ušes!«

»Tako?« je odvrnila Maja z žalostnim pogledom, uprtim v daljavo, »potem te pa prosim, da svoja čustva bolje presodiš. Kaj hočeš z resno policijsko uradnico?«

Razočaran jo je pogledal. »Resna policistka, prav, torej me moraš bolje poznati!«

Miguel, saj te imam kar rada, ker si dober dečko — toda...«

»Ti ljubiš drugega!« V njegovih očeh se je zrcalila tiha žalost.

Zdaj se je pa ona posmejala. »Nikogar ne ljubim. Ti se pa tudi sam o sebi motiš. Za pravo ljubezen se je treba dobro poznati. Koliko časa pa se midva...?«

Ostalo je pri tem razgovoru. Udal se je njeni želji in nista več govorila o ljubezni. Kljub temu ji je pa on ob vsaki priložnosti kazal svoje nagnjenje.

Miguel je zdaj študiral v Parizu. V brzojavki je njegova sestra zapisala »škoda zaradi Miguela.« Brat je prišel namreč na počitnice in je na tiho upal, da bo Maja sprejela sestrično povabilo.

Maja pa je odletela v Istanbul. Vlekel jo je tja močnejši magnet, kot je bil dobri Miguel. Že v letalu je Maja premišljevala, kako bo iznenadila doktorja, ki misli, da se ona nahaja v Madridu.

Kakšen obraz bo urezal?

V Istanbulu se je takoj javila na švicarskem konzulatu. Sprejeli so jo izredno ljubeznivo, povedali pa so ji tudi, da je zadeva, zaradi katere so jo poslali tja, že urejena. Morivec tistega trgovca že sedi za zapahi.

Maja ni ob tem pokazala nikakega začudenja.

(Dalje)

Kavopivec - najboljši poklic

V Evropi so letošnjo mrzlo zimo popili dosti več kave kot marsikatero prejšnje leto. Tako vsaj računajo statistiki. Stevilke so pa mrtva reč. Bolj zanimivo je vedeti, kdo so tisti, ki s svojim okusom in sodbo odločajo, katera vrsta kave je dobra in katera je slaba.

Preden pa povemo, kdo so pravi diktatorji v mednarodni trgovini kave, se spomnimo, da se je srebanje kave udomačilo v Evropi po velikem turškem obleganju Dunaja leta 1683. Ko so poljski vitezi kralja Jana Sobieskega pognali Turke v beg, so našli v njih taboru cele kupe vreč, polnih nekega zrna. Menili so, da je to krma za kamele in niti za konje ne dobra. Malo je manjkalo, da niso vse skupaj zmetali v Donavo. Tedaj se pa oglasi neki Srb, ki je ušel iz Turčije in je kot ogleduh veliko pomagal dunajskemu poveljniku Starhem-

bergu, naj mu dajo tiste vreče. Ni minilo dolgo časa, ko je lastnik te velike kavine zaloge odprl na Dunaju prvo kavarno »Zur blauen Flasche«, pri »Modri steklenici«. Kava in posedanje v udobnih kavarnah sta še danes Dunajčanu poglavitni dnevni odmor. Črna kava s smetano na vrhu, kup časopisov ob postavku s tremi koza ci mrzle vode, to je podoba za patriarhalnega »Wianerja« še danes. Stojte in v naglici popiti naš »espresso«, velja na Dunaju in po vsej Srečni Evropi za barbarsko.

Od turških časov in iz donavske prestolnice ven se je skodelica črne kave razširila po vsem svetu kot dražilo in poživilo, pa tudi kot okusna pijača.

Takšno boš pil!

Prav glede okusa je pa drugo nemško mesto, ki daje ukaze, in sicer Hamburg. V tem svetovnem pristanišču deluje tudi sve-

tovna borza za kupčijo s kavo. Veliki uvozniki kupujejo cele ladijske tovore kave, ne da bi jo videli ali poznali njeno kakovost. Za to delo imajo posebne, od narave obdarovane pokuševalce kave. Kemični laboratoriji poleg velikanskih skladišč v Hamburgu določajo, kakšne sestavine imajo kavina zrnca iz različnih subtropskih pokrajin.

Pokuševalci kave pa srebnejo požirek in že vedo, katera vrsta kava bo bolj prijala jeziku. Santos je bolj gorup in močan, Costarica bolj mila in vonjiva. Pokuševalci kave končno veljavno odločajo, ali je v tovoru ena vrsta blaga ali je pomešano tudi s slabšimi zrnici. Oni odločajo, kakšne vrste kavne mešanice boš pil. Od teh gospodov, ki ne delajo drugega, kot da ves dan v nekakšnih laboratorijih-kavarnah pokušavajo kavo, je odvisen tudi milijonski dobiček ali zguba veletrgovcev. Zato pa je tudi poklic poskusnih kavopivcev eden najbolj dobičkanosnih na svetu. Ne boste ver-

(Nadaljevanje na 9. strani)

ŠPORTNI PREGLED

Letošnje italijansko nogometno prvenstvo je zelo zanimivo

Internazionale ali Juventus?

V nedeljo so italijanske nogometne enajstoričnice odigrale svojo 21. tekmo državnega prvenstva. Na čelu lestvice sta torinska ekipa Juventus in milansko moštvo Internazionale. Obe enajstoričnici imata kar 6 točk prednosti pred dvojico Bologna in L.R. Vicenza.

Kdo je favorit za letošnjega italijanskega prvaka? Poglejmo najprej, kako so do sedaj potekale tekme. V prvem kolu sta Inter (Mantova) in Juventus (Genova) na tujih igriščih z igrala neodločeno (0-0). Bologna, Roma, Spal in Modena so dosegle pomembne zmage. Modena je na primer porazila v Florenci domačine (2-1). V drugem kolu je Juventus klonila na domačem igrišču proti Atalanti (2-3), Inter pa je porazil L.R. Vicenzo (1-0). Bologna je porazila v Benetkah Venezio (3-0), ostale tri ekipe pa so bile le delno uspešne in so zato izgubile vodstvo. V tretjem kolu sta Inter (Catania) in Juventus (Fiorentina) klonila z enakim rezultatom (0-1). Bologna je premagala klub Palermo (4-0) in se trdno uvrstila na prvo mesto lestvice. Spal, ki je v prvem kolu kot gost premagal enajstoričnico Palermo (1-0), nato zaigral neodločeno (2-2) s Catanio, porazil Napoli (4-2) ter v četrtem kolu premagal v Genovi Sampdorio (1-0), je takoj prešel v vodstvo, ker je Bologna klonila v Torinu proti Juventus (1-3). Inter je zaigral neodločeno proti Palermu (1-1). Po četrtem kolu tekem je lestvica bila naslednja: 1. Spal (7), 2. Bologna (6), 3. Roma, Torino, Catania, Atalanta, Modena in Milan (5). Inter (9) je imela 4 točke, Juventus (13) pa 3. Neporažene ekipe so bile: Bologna, Catania, Atalanta in Milan. Od teh so kar tri (Atalanta, Milan in Spal) klonile v petem kolu in edino neporaženo moštvo je ostala še Catania. Bologna, ki je visoko porazila Modeno (7-1), je ponovno prevzela prvo mesto. Inter je premagal Napoli (1-0), Juventus pa je igrala neodločeno v Rimu (1-1). Da je Bologna bila tedaj vigrano moštvo, je potrdila tudi njena prepričljiva zmaga proti Atalanti (3-1). Juventus je premagala Sampdorio (3-0), Inter pa je izšel neporažen (1-1) iz milanskega derbyja. Bologna je zmagala tudi v sedmem kolu (Spal 4-1) in prav tako Juventus (Torino 1-0), Inter pa je izgubil

srečanje, in to v Milanu, proti Atalanti (1-2). V osmem kolu je Bologna izgubila srečanje proti Milanu (1-3), a je vseeno vodila lestvico. Tako Inter kot Juventus sta zmagala z enakim izidom (3-1); premagali sta Genoo in Vicenzo. Bologna je v 9. kolu klonila tudi v Rimu (1-3), Juventus (Napoli) in Inter (Venezia) sta zmagala (1-0 in 2-0).

Po devetem kolu je bila lestvica italijanskega prvenstva naslednja: 1. Bologna, Juventus in Spal (12), 4. Inter (11). Zanimivo je, da je Bologna po devetih tekmah zabila nič manj kot 26 golov, prejela pa jih je 13. Odlično obrambo imata Inter (6) in Juventus (7 prejetih golov). Vodeča trojica je odšla zmagovita z igrišča tudi v 10. kolu. Bologna je premagala Torino (1-0), Juventus Milan (1-0) in Spal Mantovo (1-0). Tudi Inter je zmagal (Sampdoria 4-0).

Tudi 11. kolo je bilo ugodno za omenjene tri enajstoričnice, ker so vse zmagale (Juventus - Catania 5-1), Bologna - Sampdoria 3-2 in Spal - Modena 1-0). Inter pa je zaigral neodločeno v Florenci (1-1). V 12. kolu sta Spal (izgubila je z Interjem 2-3) in Juventus (nerešeno proti Palermu 1-1) izgubili vodstvo. Bologna je porazila Catanio (5-0) in prešla sama na prvo mesto. Po 20 tekmah je lestvica bila naslednja: 1. Bologna (18), 2. Juventus (17), 3. Inter in Spal (16). Trinajsto kolo je bilo usodno za Bologno in za Spal. Inter je zaigral zelo lepo in v sami Bologni dosegel visoko zmago (4-0!). Spal je klonila na domačem igrišču proti Atalanti (2-5!). Juventus je tesno porazila Modeno (2-1) in prevzela vodstvo. V 14. kolu je Inter premagal Juventus (1-0) in prevzel vodstvo lestvice. Bologna je bila ponovno poražena (Fiorentina 1-3), Spal pa je premagala Venezio (1-0). Vse najboljše ekipe so zmagale tudi v 15. kolu: Inter je premagala Romo (2-0), Juventus Mantovo (2-0), Bologna Napoli (4-2), Spal pa je zaigrala neodločeno z Milanom (0-0). Po 15. kolu je bila lestvica naslednja: 1. Inter (22), 2. Juventus (21), 3. Bologna (20), 4. Spal (19), 5. Fiorentina in Vicenza (18). V 16. kolu je Inter igrala nerešeno v Modeni (0-0), Juventus pa je premagala Venezio (2-1). Ti enajstoričnici sta si tako delili prvo mesto. Bologna je premagala Mantovo (1-0), Spal pa je odšla neporažena iz Genove (Genoa 0-0). Pojavila se je tudi Vicenza, ki je premagala Fiorentino (1-0). V zadnjem kolu je Juventus premagala kot gost Spal (2-0) in postala zimski prvak. Inter je zaigral nerešeno v Torinu (1-1). Bologna je remizirala z Genoo. Po prvem delu prvenstva je lestvica bila naslednja: 1. Juventus (25), 2. Inter (24), 3. Bologna (23), 4. Vicenza (21), 5. Fiorentina, Milan in Spal (20), 8. Atalanta (19), 9. Catania in Roma (16), 11. Torino (15), 12. Mantova, Napoli in Modena (14), 15. Genoa (13), 16. Venezia in Sampdoria (11) in 18. Palermo (9). Bilanca prvega dela prvenstva je naslednja: Juventus je 11-krat zmagala, 3-krat igrala neodločeno in bila trikrat poražena. Inter pa je le devetkrat zmagal, šestkrat izenačil in bil le dvakrat poražen. Juventus je zabila 29 golov, prejela pa jih je 12. Inter je 26-krat potresel nasprotnikovo mrežo ter prejel le 10 golov. Interjeva obramba je bila najboljša, najplodovitejši napad je imela Bologna (41 golov).

Drugi del prvenstva se je uspešno začel tako za Juventus (zmaga nad Genoo 2-0) kot za Internazionale (zmaga nad Mantovo 1-0). Zanimivo srečanje med Vicenzo in Bologno se je končalo nerešeno (0-0). Spal je zmagala, Milan in Fiorentina pa sta bila poražena. Vodeči ekipi sta v polni moči in sta zabeležili visoki zmagi (Juventus - Atalanta 6-3 in Inter - Vicenza 2-1). Bologna pa je remizirala z Venezio (0-0) in izgubila stik z vodečima ekipama. V 20. kolu je Inter premagal Catanio (2-1). Juventus zaigrala nerešeno s Fiorentino (0-0). Tako je nastala vrzel med vodečima ekipama in ostalimi. V nedeljo je Juventus dosegla zaslužno zmago proti Bologni (2-1), Inter pa je z lahkoto porazil enajstoričnico Palermo (4-0). Po teh tekmah je lestvica naslednja: 1. Juventus in Inter (32 točk), 3. Bologna in Vicenza (26), 5. Milan in Spal (25), 7. Roma (23), itd.

Z lestvice je razvidno, da se letošnje prven-

stvo odvija v znamenju Amaralove in Herreri- ne ekipe, ki imata kar 6 točk prednosti. Tako Juventus kot Inter imata čvrsto obrambo (Inter je prejela samo 12 golov, Juventus pa 16), le Vicenza (17 golov) se lahko primerja z njima. Najplodovitejši napad ima Bologna (43 golov), sledita Roma (42), Juventus (39) in Inter (35). Kdo bo novi italijanski prvak? Do konca prvenstva manjka še 13 tekem, torej še ena tretjina. Juventus in Inter imata enako število točk. Oglejmo si tekme, ki jih bosta igrala. Juventus bo doma igrala proti Romi, Torinu, Vicenzi, Catanii, Palermu, Interju in Spalu, na tujem igrišču bo igrala proti Sampdoriji, Napoli, Milanu, Modeni, Mantovi in Venezii. Inter bo v Milanu igral naslednje tekme: z Milanom, Genoo, Fiorentino, Bologno, Modeno in Torino, kot gost pa proti ekipam: Napoli, Atalanta, Venezia, Sampdoria, Spala, Juventus in Rome. Strokovnjaki menijo, da bo Juventus nabrala doma od 14 razpoložljivih točk kar 11 (izgubila bo tri točke, ker Roma, Torino, Vicenza, Inter in Spal imajo možnost, da ostanejo neporažene), Inter bo v Milanu osvojil od 12 razpoložljivih kar 10 točk (Milan, Fiorentina in Bologna so nevarni nasprotniki). Juventus bo kot gost osvojila 9 točk (Milan, Mantova in Napoli so zelo nevarni), Inter pa bo izven Milana nabral 8 točk (Juventus, Roma, Spal, Atalanta in Napoli so močne ekipe na svojih igriščih). Količnik točk je torej v korist Juventusa za 20-18. Juventus ima ugodnejši spored tekem, toda Herreri- na ekipa je zelo močna in stalno preseneča svoje ljubitelje.

Kdo so najboljši igralci prvenstva? Interjeva ekipa je zelo vigrana. Buffon je gotov v vratih, odlična je tudi obramba: Burgnich - Facchetti - Zaglio - Guarnieri - Picchi. Tudi napad je plodovit: Jair - Mazzola - Di Giacomo - Suarez - Corso. Ta je stalno med najboljšimi in prav tako Jair in Mazzola. Ne smemo pozabiti, da sta med rezervami tudi Bolchi in Maschio. Juventus vodi Amaral, ki je poskrbel za ekipo nov način igranja. V vratih sta Mattrel in Anzolin. Odlična je tudi obramba: Sarti, Noletti, Castano, Emoli in Salvatore. Napad vodita Del Sol in Sivori. Odlikujeta se Nicolè, Stacchini, Miranda, Siciliano in Crippa.

Milanu letos ne gre, čeprav ima vrhunske igralce. Odlikuje se samo Rivera. Tudi Fiorentina ni preveč blesteča (Malatrasi, Dell'Angelo, Petris, Hamrin in Seminario). Bologna ima izvrstne napadavce: Nielsen vodi lestvico najboljših strelcev, Pascutti je takoj za njim in prav tako Haller. Pri Romi se odlikuje Manfredini, zelo poštvovalen je tudi Orlando. Pri Atalanti se odlikuje Domeneghini, pri Venezii Raffin, pri Catanii Petroni, pri Vicenzi Puia, pri Sampdoriji Da Silva, pri Torinu Locatelli in pri Napoliju Corelli.

(dt)

Kavopivec - najboljši poklic

(Nadaljevanje z 8. strani)

Jeli, če povemo, da imajo prvovrstni pokupševci od 700 do 800 tisoč lir mesečne plače. Morajo pa zelo paziti, da si ohranijo nepokvarjen okus. Ne smejo uživati vseh jedi; se ne smejo prehladiti ne piti ne kaditi in tudi ne zboleti; sicer je z njimi konec kot z opernimi pevki, če zgube glas. Filmski igralci seveda zaslužijo več kot ti-le kavopivci, a oni se morajo pošteno truditi, ti pa brez slehernih šol samo sede, srebajo in izpljujejo tekočino. Njih pravdorek o dobroti črne kave je končno veljaven.

Oni so tudi najboljši poznavalci receptov za dobre mešanice in za pravilno pripravo kave. Predvsem, učijo oni, ne smejo biti zrna preveč razpočena in črna, kot je navada pri nas. Drugo pa je pravilno mletje. Pri nas jo iz varčnosti meljemo v prah, a s tem zgubi prijetni vonj. V Ameriki, deželji kave, jo meljejo na debelo in porabi- jo dva ali celo trikrat več kave za eno skodelo kot mi. Hamburški poskupševci pravijo, da ohrani kavino zrno vse svoje dobre lastnosti, če je zmlato na osemsto delcev. Zdaj jih pa štejte, če morete! Bo res bolje, da gremo raje na požirek dobre kave kot neplačani kavopivci.

Iz kulturnega življenja

Konec pustolovščine Pollaiolovih slik

Pustolovščina dveh Pollaiolovih poslikanih tabel, ki so ju ukradli med vojno nacisti v Firencih in so ju zadnji čas odkrili v Los Angelesu, bo kmalu zaključena. Minister Siviero, vodja italijanske misije, ki se mu je posrečilo, da je dobil slik nazaj, se bo 14. februarja vkrcal z njima na prekooceansko ladjo »Americas«, ki ga bo pripeljala v Evropo. Zdaj sta razstavljeni Pollaiolovi tabli v Metropolitan Muzeju v New Yorku. Tam je razstavljena zdaj tudi Leonardova »Gioconda«.

Nov ameriški zbornik

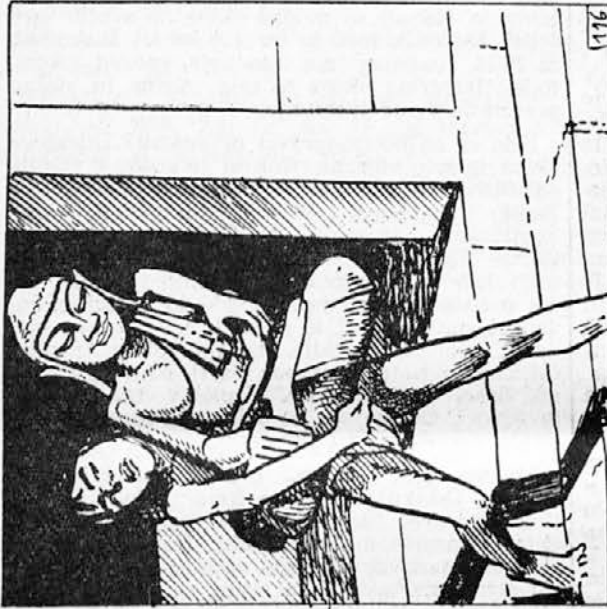
V Združenih državah bo izšel 16. februarja nov obzornik z naslovom »New York Book Review«. Izdajala ga bosta Bob Silvers, izdajatelj »Harjer's Magazine«, in žena Josona Epstein, podpredsednica založbe Randon House; revija bo imela 48 strani. V vsaki številki nameravajo oceniti 50 knjig, recenzenti so znani kritiki in književniki. Pobudniki nove revije pravijo, da nočejo z njo le izpolniti vrzeli, ampak tudi ustvariti središče ameriške literarne kritike, postaviti splošna merila in s tem dvigniti splošno literarno raven dežele.

Zaupanje Američanov v pripravljenost za kes in poboljšanje je veliko, saj bo izšla prva številka nove knjižne revije v nakladi 100 tisoč primerkov.

115. Kmalu si je nakopal tudi druge sovražnike. Čarovnika je razjezil, ker je pri delu pomagal ljudem iz nižjih kast, starega lovca Baldea pa zato, ker se je vedno posmeheval njegovim izmišljenim lovskim zgodbam. Mavgli, ki mu je bila džungla prvi dom, je le predobro vedel, da stari bahač laže in preštrava.

116. Najhujšo zamero pa si je deček nakopal s tem, da ni spoštoval vaškega malika. Nekoč mu je čarovnik zagrozil z jezo bogov in Mavgli, in mu je bil strah popolnoma nepoznan, je planil v svetišče, pograbil malika in ga prinesel duhovniku, češ da naj ga oživi, ker bi se rad pomeril z njim. Mera je bila zvrhana!

117. Zvečer so se vaščani zbrali na posvetovanje pod velikim figovim drevesom. Ugledni svibrobradi možje so kadtili iz vodnih pip in modro stikali glave. Načelnik vasi je menil, da jim bo Mavgli povzročal manj preglavic, če ga bodo zaposlili. Zato so določili, da mora Mavgli že naslednje jutro z ostalimi pastirji na pašo.

118. Tako je Mavgli postal vaški pastir. Pridržil se je skupini dečkov, ki je vsako jutro gnala bivolce na pašo in jih vsak večer prignala nazaj v vas. Zajahal je največjega bivola in dopovedal ostalim pastirjem, da bo odslej on njihov vodnik. Živali so se mirno pasle in deček je lahko hodil k bambusovi gostčavi, kjer ga je čakal Sivi brat.

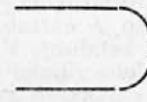
119. Mirni dnevi pa so se nenadoma končali, ko ga je nekega dne Sivi brat pričakal z novico, da se je Sir Khan vrnil v stara lovišča in se začel pripravljati na obračun z Mavglajem. Toda deček je bil pripravljen. S pomočjo voljših prijateljev je zvalil tigra v zasedo in Sir Khanova slava se je končala pod kopiti podivjanih bivolov.

120. Ko se je deček s tigrovim kožuhom preko ramen ponosno vračal v vas, se je vaščanov polotil strah. Deček, ki je premagal mogočnega tigra se jim je zazdel nevaren demon, zli duh džungle. S točo kamenja in strelji iz stare puške so ga napadli nazaj med volkove. Tako je Mavglaja pregnalo tudi njegovo lastno ljudstvo.

Za
naše
najmlajše

COZ-T-A-J-ZOJ
ANDZUHK
RIŠE: MIKI
MUSTER